

Нюп

12

2019

6+

ISSN 0207 - 6543

2020

ЖАНГЫ ЖЫЛНЫ АЛГЪЫШЫ

Жангы жылны таулула байрамгъа санамагъандыла дейдиле. Бизни башха байрамларыбыз болгъандыла дейдиле. Аллах байрамладан айырмасын бирибизни да. Бу сиз кѳрген суратда эски Быллымны сабий къаууму, гюрен туруп. Къайсы байрам болур эди? Тѳгерекни-башны акъ къар жабып, сабийчикле да таулу тончукълары бла, таулу жаулукулары бла, бѳрклери бла.

Ётген ѳмюрледе, тауда жашау этген къыйын эди, билебиз. Аны ючюн игиликле да кѳрѳп, алагъа да къууанч эте билгендиле ата-бабаларыбыз. Бу гюрен тургъан сабийлени хар бирини кесини жашырын умуту, келлик кюннге ийнаныуу. Къаллай сейирлик суратды!

Башында айтханыбызча, жангы жылны ѳтген ѳмюрледе белгилемей келген эсек да, байрамдан а къуру болмагъанбыз. Болмайыкъ бюгюн да байрамсыз!

Жангы жыл хар биригизни юйюгюзге, юйюгюзге жангы насып, саулукулъ, жарыкълыкълъ бла келсин! Къууанч тангла атсынла! Бары ашхы умутла толсунла! Хар бир таулу арбазны юйюнде нюрлю сабийле гюрен туруп тепсерча, ойнарча, кюльорча кѳп кюн этсин уллу Аллах!

САБАНЧЫЛАНЫ Арипа

КЪУЛИ Къайсын

Кечеги къарны жырчыгы

Сабийле, сабийчикле,
Хыличи сиркиучюкле!
Тауладан аугъанымы,
Сизге деп жаугъанымы

Билмей, турасыз жукълап,
Жастыкъланы къучакълап.
Манга уа жукъу жокъду,
Келген жолум узакъды.

Жылы юйде жатасыз,
Жомакъланы айтасыз.
Жокъ мени жылы юйюм,
Келгенме, сизни суйюп.

Къара жерни излейме,
Ишлейме мен, ишлейме,
Билмейме арыгъанны,
Жарты жолда къалгъанны.

Кече солумагъанлай,
Ачыкъ жер къоймагъанлай,
Барын да акъ этеме,
Къаяладан ётеме...

Бек алгъа терезеден
Кёрюрюз мени эрттен,
Къууанырсыз сиз манга,
Юй башла акъ болгъаннга.

Сизни къууандырыргъа
Деп, мен элге, сахаргъа
Кече бла келеме,
Кюн къыздырса, ёлеме.

Сабийле, сабийчикле!
Хыличи сиркиучюкле!
Мен бешик жырыгъызма,
Мен акъ жомагъыгъызма!..

Адам улун суйген бек тынчды, кьоншунгу суйгенди иш.

КЪУЛИ КЪАЙСЫН

ТЮРКНЮ АРА ШАХАРЫ АНКАРАДА КЪАЙСЫННЫ ЭСГЕРТМЕСИ

1997 жыл Къайсынны аты бла Анкарада парк ачылгъан эди... Энди уа Анкараны халкъ бек кеп жашагъан Кечиорен деген жеринде – эсгертме.

«Къарачай-малкъар халкъны келечиси, Тюрк тилни айныууна уллу юлюш къошхан Къули Къайсынны аты Тюркню ара шахарларында угъай да, Тюрк Дуниясында айтылып турлугъуна ишек жокъду. Биз аллай адамланы алларында борчлубуз. Ол борчубузну толтурурга да керекбиз», – дегенди Кечиоренни башчысы Тургут Алтынок, бу къууанчлы ишге аталгъан жыйылыуу ача туруп.

Андан сора да селешгенле, Тюрк дуниясыны келечилери: Халкъла аралы «Тюрксой» биригиуню башчысы Дюсен Касеинов, Молдова парламентинден Гагаузну келечиси Ивана Коксал, Боснияны бла Герцоговинаны Тюркде посолу Бакир Садович, Къыргъызстанны посолу Кубанычбек Омуралиев, Татарстандан белгили назмучу Рафис Курбанов, Къыргъызстанны халкъ поэти Кожогелди Кулуев, Азербайджанны белгили жазыучусу Ельчин Гафарлы, Анкарада болгъан дипломат миссияланы тамата-

лары, адабият эм башха чыгъармачылыкъ биригиулени, тюрлю-тюрлю партияланы башчылары, министрле Къайсын бла ёхтемленгенлерин, Къайсыннга къууанганларын айтхандыла. Назмуларын ана тиллеринде окъугъандыла.

Къарачайдан Гербекланы Нюрлю бла Биджиланы Айтекни энчи белгилерге керекди – Къайсынны эсгертмесин Тюркге ала элтип баргъандыла. Къайсынны жашы Азамат бла Мызыланы Къаншаубий Стамбулдан келген эдиле. Эркенланы Рашид - «Алтын майдан» журналны иеси, Хюрриет Эрсой, бизден скульптураны ишлеген Ахматланы Леуан бла мен.

ДОДУЛАНЫ Аскер,

Лермонтов комитетни келечиси.

2019 жыл, 11-чи сентябрь. Анкара.

ТУУГЪАН ЖЕРИМ

О, сен мени туугъан
Халал, эркин жерим!
Хычыуунду таудан
Ургъан салкъын желинг!

Къалай чууакъдыла
Кеченг бла кюнюнг!
Ала – къууанчдыла,
Ала – жарыкъ кёлюм.

Сени теренлеринг
Нечик чомартдыла!
Барыр терлегеним,
Айтсам жомакъ бла.

Таудан таугъа атла,
Ёсдюр байлыгъынгы,
Жел этдире, алгъа
Тутуп байрагъынгы!

Къалай сюеме мен
Къолан тауларынгы,
Суула гюрюлдеген
Жолсуз тарларынгы!

Къалай сюеме мен
Агъачланы сенде,
Эштилгенде кенгден
Тауушлары желде!

Багъалыды, жерим,
Манга ма хар юлкюнг –
Бир чёбюнгю берип,
Алмам дуния мюлкюн.

Сенсе мени кючюм.
Айтырыгъым санга –
Ёлсем сени ючюн,
Мени саугъа сана!

Суратны Батчаланы Зульфия ишлегенди

АЛАФАЛАНЫ Алим

Эгешчикни тырманы

Энди къарындашчыгъым
Бар мени да!..
Кёр, санга ташыйбыз да
Хар нени да.

Нек жиляп турса, айт,
Бир тохтамай?
Ауузлукъму салайыкъ,
Бир нохтамы?!

Сен къуруда: «Бер манга,
Бер, бер, бер! – деп.
Энди табыгъыз иги
Бир нёгер! – деп.

Элберлеге жууапланы суратлада излегиз

Бир аягъы узун, бир аягъы – къысха!

Ийне ызындан барыучу, жолда бугъуп къалыучу.

Къардан акъ, жүнден жумушакъ.

Ач болса, чулгъанып жатар, токъ болса, секирип къобар.

От жагъада къумгъан, кёзлерин жумгъан.

Эки бичагъы, бир къучагъы.

Къарангы бауда акъ къозула.

Жол жанында къабыучу кючюк.

Бети къар кибик, татыуу – бал кибик.

Бир ашым барды да, аны да ашамайдыла,
ансыз да ашамайдыла.

ХАДЖИЛАНЫ Джамиля

Ширрен

Ширрен бек хыйлачы затчыкъды. Ол, ёхчеге жылтырауукъ халылагъа чырмашып, озуп баргъан жолоучуладан бири тохтап, анга болушхунчу, кесин амалсызчыкъ этип жатаргъа бек суйюучюдю. Бу мюйюзлю, суйдюмлю затчыкъны сыфаты ким да алданырчады, алай а алдаулу да – жолоучу тюз да аны чырмашханын тюзетип бошагъанлай, ол жазыкъны ишин битгеннге сана да къой: ариу жашил кёзлерин анга бир бурса, жолоучу, хайран болуп, тамам юч кюнню бла юч кечени агъачны ичинде ажашып, артха жол табалмай айланады. Алай артда аны тюз жолгъа чыгъармай да къоймаучуду ансы Ширрен.

Бёзюланы Бэлланы бу иши эришиуледе биринчи жерге чыкъгъанды

Кюз арты келди

Кюз арты жылны бек ариу ке-зиулеринден бириди. Кюз артыны ариулугъуна ким да сукъланырчады. Кесини ариулугъун, байлыгъын адамлагъа саугъагъа бергенчады. Аны ариулугъу бегирек да агъачда, паркда эсленеди. Алапатлыгъын октябрьни ортасында кёребиз. Терекле, жашил жыйрыкъларын тешип, алтын кийимле киедиле. Чапыракъла да, къызгъылдым-сары бетли болуп, шош, жерге тюшедиле. Бютюнда шахар паркга барсанг, анда да кёребиз ол шартланы. Тёгерекдеги табийгъат къалай алапатды, суратчы сурат салгъанча. Къайын жаш терекчиклени юслеринде уа алтын сыргъачыкълача салынган чапыракъчыкъланы жел къымылдата, ала да бир бири бла аяусуз шыбырдашадыла. Кюзде кёп иш этиледди.

Алтын кюз да адамланы ашыкъдырып: «Жыйыгъыз саугъаларымы», – дегенча кюрешеди. Чууакъ кюнде уа паркда, агъачда айлансанг, бир да чыгъарыгъынг келмез! Тауланы юсюндеги агъачла да, сары-къолан кийимлеге чулгъанганча кёрюнедиле.

БЁЗЮЛАНЫ Бэлла.
МКОУ СОШ №3, 5-чи кл.
Кюзню суратын да ол салгъанды.

НЮРЛЮЧЮКЛЕ

АПТУУЛАНЫ Таулан

ЖАҢГЫ ЖЫЛГЪА

Жангы жылгъа тюбейик,
«Жылыулу жыл бол! – дейик.
Жулдузу жанып турсун,
Ёмюрю болсун узун!

Ата-ана кьууанып,
Сабийле да ышарып,
Кюн да, ай да кьулланып,
Мутхузланмай бу жарыкъ!

Нюр 2020

ТЮРЛЮЧЮКЛЕ

АЛТУУЛАНЫ Таулан

КЮҢ

«Хар кьюру да кюн болсун!» –
Деп жырлайды Ким досум!
Кюндю кьюуаты жерни,
Кюндю кьюуанчым мени.

Кюн, бизни да ёр эте,
Нюр жарыкълыгъын берди, –
Бузланы да эрите,
Жашнатды битеу жерни.

Къар аппа ышара келсин,
Тазалыкъ, сабырлыкъ,
мамырлыкъ берсин.
Аллах жаратхан дунябыз –
Мамырлыкъда, жарыкълыкъда
ётсюн!

Нюрню да бек сюейик,
Намысын бек кёрейик,
Халкъыбыз жашагъан къадарда
Окьюучусу да кёп болсун.

ДАДУУЛАНЫ Аида.

Нальчик ш.,
9-чу школ, 5-чи класс

БЕГИЯНЫ Абдуллах

САБИЙЛИГИМИ АКЪ СУРАТЫ

Къар шош жауа тургъанда,
Бары да кез туурамда...

Тар арбазыбыз тауда
Терен къардан толуп
Чыгъыучу эди тангнга,
Дуня уа – акъ булут.
Мен –
къарап терезеден,
Къар да тегерек бура,
Шош къона тереклеге,
Сагъышларым акъ бола...

Къышха тенг болуп,
акъдан,
Къочхар тонун кийип,
Къар кюрей эди Аппам,
Къой къыркъгъан кибик.

Эсгердим:
Къыргъызстанда,

Къарча акъ атларыбыз,
Къарча – улакъларыбыз, –
Кезлери бир уллула –
Дум къарала, мылыла –
Бары да кез туурамда,
Къар шош жауа тургъанда.

Энди къарт Аппам да жокъ,

Ол залим атла да жокъ,
Аллай къар да,
танг да жокъ.
Зауукъ улакъла да жокъ.

Къар жаугъан сайын Аппам
Къар кюрей турур,
акъдан
Къарча улакъларыбыз,
Къарча – акъ атларыбыз, –
Уллу,
мылы кезле,
Тонлу, жылы сёзле –
Бары да кез туурамда,
Къар шош жауа тургъанда.

«Нюрню» почтасы

Республикабызны эм ариу жерлеринден бири Тёбен Чегем элди. Мында айтхылыкь адамларыбыз асламдыла. Аллай адамларыбыздан бири атыбызны саулай республикагъа, къыралгъа, дунягъа айтдыргъан биринчи художник Акъкъызланы Алийни жашы Якубду. Ол Малкъарны биринчи художнигиди. СССР-ни художниклерини Союзуна да алыннган эди ол. Якуб суратны бек ариу ишлей эди. Къайдан билеме десегиз, бизни мектебибизде Акъкъызланы Якубну музейи барды. Анда аны бек ариу суратлары салыныпдыла. Анга аталып музей ачылгъанда, мен бек къууаннган эдим. Нек дегенде, ол бизни культурабызгъа уллу къошумчулукъду, айныууна тири атлам. Ол музей, тёлюден-тёлуге къала, эсде турлукъду. Якубну юсюнден кёп жерледе жазадыла. Алай элде уа анга: «Акъкъыз улу жерини поэтиди, аны табийгъатыны, жаныны да», – дегендиле. Акъкъыз улуну музейи ачылгъанда, кёп адамладан эшитгенме анга алай айтып. Ол бизни фахмулу жашларыбыздан бириди. Анга фахму уллу Аллахдан берилгенди десем, ётюрюк болмаз. Аны суратларына къарасанг, кё-

люнг кёкге кётюрюледи, илхам келеди, къанат битеди. Художникни суратлары мудахлыкъны, тазалыкъны, кертиликни, къууанчлыкъны да иги ачыкълайдыла. Аны къой, кесинги жашауунг къаллай болгъанын да билирге боллукъса. Аны музейине киргенимде, къайры кирдим деп къалгъан эдим. Якубну ишлеген суратларында бояуланы хар бирини да кесини энчи магъанасы болгъанын шарт ангылайса. Къатларында асламыракъ мычып къалсанг а, ала башында кёп тюрюлю сагъышла, оюмла туудурадыла. Аны, кёзлерин къаты къысып, элни къайсы жерине ийсенг да, абынмай барлыкь эди. Ол хар ташны да биле эди элинде.

Чегем жери къаллай фахмулу адамла бергенди дунягъа! Анга къууана, Уллу Аллахдан энтта да ма быллай адамларыбыз аслам болсунла деп тилейме!

БАЙТУУГЪАНЛАНЫ Исмайыл,
Тёбен Чегем эл

ЁЛМЕЗЛАНЫ Мурадин

ЖАНГЫ ЖЫЛНЫ ЖОМАГЪЫ

Сахна жомакъ

Ойнагъанла:

Къар Акка

Ариука

Борака

Сабийле

Сахнада ариу жасалгъан назы терек-
чик. Сабийчикле, бир бири къолчукъла-
рындан сынжыр тутуп, жыр айта, терек
гюренине айланадыла.

Назы терекчик,
Бизге керекчик,
Омакъ кийинип,
Кока сойюнюп,
Ариуса нечик!

**Къар Акка, Ариука, Борака киреди-
ле. Сабийле аланы алларына чаба-
дыла.**

Къар Акка (*артмагъын жерге салып*).
Аламат аланчыкъла, къонакъ аламысыз?

Сабийле. Алабыз, алабыз! Къонакъ-
бай болабыз! Хош келигиз, багъалы къо-
накъла!

Къар Акка. Сау болугъуз, адепли
къызчыкъла, сау болугъуз, хурметли жаш-
чыкъла. Мени ким болгъанымы уа биле-
мисиз?

Сабийле. Билебиз, билебиз! Сени
сакълап сюелебиз! Акъмыйкъса, Къар
Аккаса, кеп ариу алгъыш айтаса, артмакъ
бауунгу тешесе, саугъачыкъла юлешесе!

Къар Акка. Хау, мен Къар Аккама, мый-
ыгъым да – акъ, сакъалым да – акъ. Жолну
уста билеме, Куртлантыдан келеме. Курт-
лантыны уа не болгъанын билемисиз?

Сабийле. Угъааай, билмейбиз.

Къар Акка. Жаз да, къыш да курт ба-
сып тургъан бир жерди Куртланты. Аны
къайда болгъанын а билемисиз?

Сабийле. Угъааай! Угъааай!

Къар Акка. Узакъ Шималда. Анда
кюн тийсе окъуна, къар эримейди. Мени
агъач юйюм андады. Хоншуларым – акъ
айыула, буула, тюлкюле, ёзге жаныуарла.
Тюрлю-тюрлю саугъала тилеп, сиз манга
кеп къагъыт иесиз, мен а Жангы жылгъа
саугъаларыгъызны кетюрюп келеме.

Ариука (*сабийлеге*). Мени уа таный-
мысыз?

Сабийле. Таныйбыз, билебиз, биз
да сенича игилебиз! Къар Акка сени ак-
кангды, окъадан тонунг, бокканг да. Сен
ариу Ариукаса, алтын да кокаса! Акканга
иги къарайса, хар жумушуна да жарайса.

Ариука. Хау, мен Ариукама, алтын-
кокама, Къар Акка мени аккамды, ашхы-
лыгъы баямды, сабийлени бек сюеди,
хыбыллагъа къаш тюеди. Эринчек къыз-
гъа ушамай, мен аккама болушама.

Борака. Аланчыкъла, мени уа таный-
мысыз?

Сабийле. Таныйбыз сени да, сен
къар бодуркъу – Боракаса, отдан, жылыу-
дан аман къоркъаса. Къолунгда арбаз си-
биртги, башында салам къалпакъ, ыша-
ра-кюле тураса, алай боран да бураса.

Борака. Хау, мен къар бодуркъу – Бо-
ракама, отдан, жылыудан аман къоркъа-
ма, ышара-кюле турама, усум тутса, боран
да бурама. Сизни уа усугъуз тутуучумуду?

Сабийле. Угъааай, биз иги сабийлебиз!

Борака. Жагъын а этемисиз?

Сабийле. Угъааай, биз иги балалабыз!

Борака. Ай, аперим сизге!

Къар Акка. Сора сиз иги сабий-
чиклесиз?

Сабийле. Хааа-у!

Къар Акка. Игичикле эсегиз, не эте
билесиз?

Биринчи кызычык. Мен жыр айта билеме. *(Жырлайды.)*

Къар Акка. Аперим! АлаMAT жырлайса, ма саугъа.

Биринчи жашчык. Мен тепсей билеме. *(Тепсейди.)*

Къар Акка. Аперим! АлаMAT тепсейсен а, ма саугъа.

Экинчи кызычык. Мен назму айта билеме. *(Айтады.)*

ЖАНГЫ ЖЫЛ

Къар бурдум эте
Аязда, желде,
Чегетден бизге
Назычык келди.

Бюгюн а Жангы
Жылды. Тюбейик.

Къууана анга:

– Хош келгин! – дейик.

Биз назычыкны
Бек эркелетдик,
Илляула тагып,
Омакчык этдик.

Къар Акка. АлаMAT! АлаMAT! Ма саугъа.

Экинчи жашчык. Мен а сурат сала билеме. Ма суратым. *(Суратын кѳргюзтѳди.)*

Къар Акка. Аперим! АлаMAT сурат! Ма саугъа.

Ючюнчю кызычык. Мен а эше билеме. *(Эшиу эшеди.)*

Къар Акка. Не ариу эшесе. Аперим! Ма саугъа.

Ючюнчю жашчык. Мен а кюнлени атларын билеме: баш кюн, бараз кюн, геюрге кюн, орта кюн, байрым кюн, шабат кюн, ыйых кюн.

Къар Акка. Ай, аперим, аперим! Ма саугъа.

Тѳртюнчю кызычык. Мен а бармакларымы атларын билеме: баш бармак, балан бармак, орта бармак, ѳрюз туумак, чыканай.

Къар Акка. Бир да алаMAT! Ма саугъа.

Тѳртюнчю жашчык. Мен а айла-ны атларын окъуна билеме... Башил

ай, Байрым ай, Алтотур ай, Артотур ай, Хычауман ай, Никкол ай, Элия ай, Къыркъар ай, Къыркъаууз ай, Этыйык ай, Абустол ай, Эндиреуюк ай.

Къар Акка. Ай, аперим, аперим! Ма санга да саугъа.

Бешинчи кызычык. Къар Акка, мен а жырлайыммы?

Къар Акка. Жырла, алтын балачык, жырла, бек суйюп тынгыларыкбыз.

Бешинчи кызычык. ТОПЧУГЪУМ. *(Жырлайды.)*

Къар Акка. Бир да алаMAT жырладың. Аперим, кызычык! Ма, санга да саугъа.

Ариука. Сабийчикле, келигиз, энди «Чычхан Патчах» деген оюн ойнайык. *(Сабийле Ариуканы ортагъа алып, гюрен турадыла да, Ариука санау этип башлайды.)*

Чуу, чуу, чуу ала,

Эки чычхан суу ала,

Текечик сабан сюре,

Хоразчык атха юре.

Биз атдан тюшдюк дейик,

Мынга уа: «Киштик!» – дейик.

(Ариука, «Киштикден» кългъанланы кѳргюзтюп.)

Ма была уа - чычханла,

Къакъ кюфлени ачханла,

Тары, будай чачханла,

Бишлак урлап къачханла.

«Киштик» *(«чычханлагъа»)*. Гумуда чычханла бармыла?

«Чычханла». Бардыла, бардыла!

«Киштик». Киштикден къоркъамыдыла?

«Чычханла». Къоркъмайдыла, къоркъмайдыла!

«Киштик» *(бетине киштик къап къаплап)*. Алай эсе, мен киштикме,

Мияу-мияу!

Темир таракъ тишлиме,

Мияу-мияу!

Ызыгыздан къууайым,

Мияу-мияу!

Тутайым да, бууайым,

Мияу, мияу!

«Киштик» сёзюн бошар-бошамаз, «чычханла» къачып, ол а къуууп башлайды. («Киштик» къайсын тутса да, ол оюндан чыгып барады. Марагъанын бир къуугъанлай туталмаса, «Киштик» – кеси «чычхан», къачхан «чычхан» а «Киштик» болургъа керекди. Алай эте, ахыр «чычхан» къалады. Ол къалгъан «чычхан» болады патчах.)

«Киштик» (бирин тутуп). Тутдум, тутдум! (Башхасын жетип.) Тутдум, тутдум, сени да тутдум! (Ючюнчюсюн а туталмайды.)

«Чычхан» (эриклеп).

Алляу-алляу, мени уа жеталмадың, Алляу-алляу, мени уа туталмадың! («Киштикни» бет къабын алып.) Энди сен – «чычхан», мен а – «Киштик!» («Чычханлагъа») Къачыгъыз!

Чычханла къачадыла. Сабийле зауукъ ойнай, ахыр «чычхан» къалады. Ариука, оюнну тыйып, ахыр «чычханчыкъны» къатына барады.

Ариука.

Ахыр «чычханчыкъ» къалды –
Оюнубуз бошалды.
Муну мураты толду:
бу «Чычхан Патчах» болду!

«Чычханла». О-ла-ла, о-ла-ла! Ол чычхан патчах болду.

Жарыкъ макъам согъулады. Ариука «Чычхан Патчахны» башына алтын тажчыкъ кийдиреди.

Ариука. Сый беригиз энди мынга! Бу сизни «патчахыгъызды»!

«Киштик», «чычханла» да «патчахны» алтын тахха олтуртуп, анга сый береди.

«Чычханла» (тахны төгерегине бара, къууанчлы).

Олтуртуп алтын тахха –
О-ла-ла, о-ла-ла!
Сый беребиз патчахха –
О-ла-ла, о-ла-ла!

Борака. Сабийле, мени бла уа ойнаймысыз?

Сабийле. Ойнайбыз, ойнайбыз!

Борака. Сора къар оюн ойнайыкъ.

Сабийле. Ойнайыкъ, ойнайыкъ, эринчекни къоймайыкъ!

Къар тугулчукъла – теннис топчукъла. Сабийчикле ала бла Бораканы урадыла, Борака да алагъа топчукъла атады. Ариука да сабийле жанлы болуп, Бораканы абызыратадыла.

Борака. Женгдиреме, женгдиреме! Хорладыгъыз, женгдигиз! (Сабийле къуанадыла.)

Къар Акка.

Жигит жашчыкъла –
ёхтем къушчукъла!
Жигер къызчыкъла –
кёк жулдузчукъла!

Насыплы болугъуз, къууанчдан толугъуз...

Сабийле. Сау бол, Къар Акка, сау бол, Ариука, сау бол, Борака!

Къар Акка. Энди биз барайыкъ. Аллыбызгъа къарап тургъан сабийле кепдюле.

Сабийле. Ашхы жолгъа барыгъыз, багъалы къонакъла! Эндиги жыл да келмей къалмагъыз! Сакълап турлукъбуз!

Къар Акка. Келмей а, келирбиз, бирге ойнарбыз, кюльорбюз! Энди уа сау-саламат къалыгъыз, игиледен юлгю алыгъыз!

Ариука. Сау къалыгъыз!

Борака. Сау къалыгъыз!

Сабийле. Ашхы жолгъа! Ашхы жолгъа!
(Кетедиле. Сабийчикле уа, бир бири къолчукъларындан сынжыр тутуп, биягъы жырчыкъларын айта, терек гюренине айланадыла.)

Назы терекчик,
Бизге керекчик,
Омакъ кийинип,
Кока суйюнюп,
Ариуса нечик!

Жабыу.

СЕНТЯБРЬ

ЭНИНЕ: 2. Жел тьююл, боран тьююл, — кьагьады. 5. Къарыулу, деу адам. 6. Ашаргъа жарагъан ханс. 9. Тахта кёгет. 11. Не барама, барама, жеримден а тебалмайма. 12. Къолгъа аны алып жазарла. 13. Акъылман назмучуну туугъан эли. 15. Жаяу тьююл. 16. Ат тьююл, сыфат тьююл, ол да тилни бир кесеги. 18. Намыс болмагъан жерде ол да болмаз. 20. Бийик тьююл. Атха да айтырла. 22. Таулуланы бек сыйлы ичгилери. 23. Багъалы таш. 24. Гитче тьююл. 25. Къагъытха къалам бла да тартырла. 27. Къалын агъач. 28. Ол да зурнукну атыды.

ЁРЕСИНЕ: 1. Малкъар назмучу, акъылман. 3. Отуннга жараусуз агъач. 4. Ийнени ызындан барыр. 7. «Суугъа кирип бугъама, саугъа алып чыгъама». 8. Алтыннга бир харф керекли. 9. Кёп бутакълы чыпын. 10. Жазгъанда ычхыныр. 14. Игилик этсенг алырса. 15. Осал тенг анычады. 17. Кёк терек. 19. Арыкъ тьююл. 21. Ол да хоразды. 26. Жаумайды — кьагъады. 27. Чурукъ тьююнгде жорюр.

Жарашдыргъан — **МУСТАФАЛАНЫ А.**

Ежемесячный
литературно-художественный
журнал для детей

«НЮР» («Свет») № 12—2019 г.

Выходит
с января 1982 года
На балкарском языке

Учредитель:
Государственное
казённое учреждение
Кабардино-Балкарской
Республики «КБР-Медиа»

И.о. главного редактора
А. А. САБАНЧНЕВА

Редколлегия:

Л. АХАЕВА
А. БЕГНЕВ
М. БЕШТАЕВ
Т. БИГТИРОВА
Ж. ГУЗЕВ
А. МИШАЕВА
М. ОЛЬМЕЗОВ

Оформление
Н. АККИЗОВОЙ
Компьютерный набор и вёрстка
А. МИЗНЕВОЙ

Журнал зарегистрирован
Управлением Федеральной
службы по надзору в сфере связи,
информационных технологий

и массовых коммуникаций по
Кабардино-Балкарской Республике
Рег. ПИ № ТУ07-00124 от
11.01.2018 г.

Сдано в набор 11.11.2019
Подписано в печать 28.11.2019 г.
Выход в свет 26.12.2019 г.
Формат 60x90^{1/8}
Бумага мелованная
Гарнитура литературная
Уч.-изд. л. 2,7
Тираж 1000 экз.
Заказ № 349
Индекс 73908

Стоимость одного номера
по подписке через ФГУП
«Почта Россия» — 14,83 руб.;
за 6 месяцев — 88,98 руб.

Адрес редакции: 360017,
г. Нальчик, пр. Ленина, 5.
Тел.: 42-37-27; 42-14-19.
aripa.sabanchieva@mail.ru

Адрес издателя: 360017
г. Нальчик, пр. Ленина, 5,
ГКУ «КБР-Медиа».
Дом печати.

Отпечатано в типографии
ООО «Тетраграф»
360000, КБР, г. Нальчик,
пр. Ленина, 33

Отпечатано в полном
соответствии с качеством
предоставленного электронного
оригинал-макета.

Орузлама

БАШИЛ АЙ Январь

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Вс
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

БАЙРЫМ АЙ Февраль

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Вс
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	

АЛТОТУР АЙ (Март)

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Вс
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

АРТТОТУР АЙ (Апрель)

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Вс
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

ХЫЧАУМАН АЙ (Май)

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Вс
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

НИККОЛ АЙ (Июнь)

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Вс
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

ЭЛИЯ АЙ (Июль)

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Вс
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

КЪЫРКЪАР АЙ (Август)

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Вс
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

КЪЫРКЪАУУЗ АЙ (Сентябрь)

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Вс
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

ЭТЫЙЫКЪ АЙ (Октябрь)

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Вс
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

АБУСТОЛ АЙ (Ноябрь)

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Вс
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

ЭНДИРЕУЮК АЙ (Декабрь)

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Вс
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Баш кюн – понедельник
Геуюрге кюн – вторник

Бараз кюн – среда
Орта кюн – четверг

Байрым кюн – пятница
Шабат кюн – суббота
Ыйых кюн – воскресенье